

“шістдесятників”, скандальних публікацій Миколи Холодного, епістолярної спадщини Н. В. Суворцевої, матеріалів з архіву полтавського художника Н. Х. Онацького, репресованого сталінським режимом у 1937 р., унікальних етнографічних фото, що не увійшли до альбому “Україна та українці” — Іван Макарович просто не встиг їх доопрацювати.

Надзвичайно цікаві для дослідника дві папки газетних і журнальних публікацій про І. М. Гончара, упорядкованих ним самим, що дають можливість прослідкувати його творче життя в хронологічних межах 1945–1993 рр.

На окрему увагу заслуговує створений Іваном Гончаром на основі зібраного ним під час подорожей Україною матеріалу історико-етнографічний мистецький альбом “Україна та українці” (18 томів), з аркушів якого постає самобутній всесвіт українства: стародавні фотографії мешканців у народних строях, портрети відомих людей, місцеві краєвиди, звичаї, мистецькі та етнографічні пам’ятки. Кожен аркуш, крім світлин, містить замальовки І. М. Гончара етно-

графічного характеру, написи-пояснення до світлин тощо.

Додамо до цього афіші, плакати (є цікаві зразки 1921 р.) — всього понад 200 найменувань; листівки з серії “Українські типи” та “Українські краєвиди”, що можуть бути предметом гордості найвибагливішого колекціонера; численну фототеку та кінотеку; архівний фонд видатних діячів: Ніни Матвієнко, Бориса Литовченка — дослідника творчості художника І. Дряпаченка, Миколи Будника, Георгія Ткаченка, Володимира Підгори, Ігоря Кропивницького та ін., що починає формуватися — неосяжний простір для серйозної наукової обробки.

2011 рік — рік 100-літнього ювілею Івана Гончара. 27 та 28 січня відбулися урочистості в Києві, включаючи виставку “Іван Гончар: жити і творити для народу” у виставковому залі НЦНК “Музей Івана Гончара” з відновленими фрагментами уславленого хатнього музею. А 4 лютого у с. Лип’янка Шполянського р-ну на Черкащині у батьківській хаті митця урочисто відкрито Будинок-музей видатного скульптора Івана Гончара.

“Квіти – мої діти” Катерина Білокур (1900–1961)

Автопортрет. 1950 р.

“Якби ми мали художницю такого рівня, ми змусили б говорити про неї увесь світ”.

Пабло Пікассо

Людмила Білоус

У червні 2011 року виповнилося 50 років, як пішла з життя видатна українська мисткиня, народний художник України Катерина Білокур. Минулого року Національний музей українського народного декоративного мистецтва здійснив цілий ряд цікавих і змістовних заходів, присвячених 110-ій річниці від дня народження К. В. Білокур, які увійшли до загальнодержавної програми з відзначення ювілею художниці.

За рік до ювілейної дати (7 грудня 2010 р.) музеєм було оголошено IV Всеукраїнський конкурс листа “Квіти – мої діти”, на який відгукнулися громадяни різного віку і різних професій з багатьох міст, сіл і областей України. Надійшло 217 листів, в яких розкрилося ставлення кожного з дописувачів до непересічної постаті К. Білокур та її

Буйна. 1944–1947 рр.

Квіти за тиним. 1935 р.

натхненної творчості. Листи вражали своєю філософічністю, цікавими судженнями і думками. Кожний автор намагався відчутти і пропустити через себе складний життєвий шлях геніальної художниці та її фантастичний творчий доробок. Листи були настільки цікавими та щирими, що музейне журі вирішило визначити не 1-2-х переможців конкурсу, а відзначити авторів найбільш змістовних листів з різних регіонів України: Львівської, Івано-Франківської, Полтавської, Київської, Дніпропетровської, Луганської областей, а також міст Львів і Сімферополь.

Привітання переможців і урочисте вручення дипломів відбулося в стінах музею під час вечора пам'яті К. Білокур 6 грудня 2010 р. На ньому, окрім численних палких і промовистих виступів гостей, було представлено літературно-музичну композицію "За листами Катерини Білокур", підготовлену студентами III курсу режисерського та хорового відділень Київського обласного училища культури. Виступив і дитячий танцювальний колектив Палацу дітей та юнацтва Дніпровського району м. Києва.

Упродовж листопада 2010 р. щосуботи в залах музею проходили "Білокурівські читання", а 1 грудня відбулася зустріч творчої учнівської молоді під гаслом "Шануймо рід наш красний", де

юні дослідники виступили зі своїми повідомленнями про життєвий і творчий шлях К. В. Білокур.

До ювілейних заходів музей видав листівки творів художниці з власної колекції та долучився до видання альбому "Катерина Білокур" (Видавництво "Родовід").

Постійно діючу експозицію живописних і графічних творів К. Білокур було доповнено малюнками (експонувалися вперше) та невідомими до цього часу оригіналами листів художниці з колекції Яготинського історико-краєзнавчого музею.

Одним із вагомих музейних заходів стала наукова конференція "Катерина Білокур. Мистецтво та образ крізь призму часу", що відбулась у музеї 3 грудня 2010 р.

У роботі конференції взяли участь представники музеїв, науково-дослідних інститутів, вищих навчальних закладів, бібліотек Києва, Житомира, Переяслава-Хмельницького, Яготина, а також м. Калуги (Росія).

Зі вступним словом до учасників і гостей конференції звернулася генеральний директор Національного музею українського народного

декоративного мистецтва, заслужений працівник культури України А.Ф. Вялець.

Основними тематичними напрямками роботи конференції були творчість К. Білокур у контексті розвитку мистецтва ХХ ст., як вітчизняного, так і європейського, представлення творчого доробку художниці у музейних колекціях, стилістика її живописних полотен, образ К. Білокур у творчості українських митців (режисерів театру і кіно, композиторів, акторів, художників), епістолярний спадок художниці, роль сучасників у житті і творчості мисткині, вшанування К. Білокур у музейних і мистецьких заходах тощо. Ряд доповідей було присвячено лауреатам премії К. Білокур – відомим художникам і народним майстрам.

Гостями наукової конференції були: доктор мистецтвознавства, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка О. Найден, народна артистка України Р. Недашківська, народний артист України, композитор В. Губа, заслужений працівник культури України Н. Розсошинська, художник М. Мудрий, які виступили зі своїми думками та враженнями щодо творчості видатної української художниці.

Цікавою була музична імпровізація на тему живописних полотен К. Білокур, виконана на фортепіано видатним українським композитором і піаністом В. Губою. Красивим заключним акордом став сольний виступ заслуженої артистки України, лауреата міжнародних конкурсів

Б. Півненко (скрипка), яка виконала декілька творів для скрипки-соло українських композиторів, зокрема "Посвяту Катерині Білокур" В. Губи та "Мелодію" М. Скорика.

На завершення учасники та гості конференції переглянули художньо-документальний фільм "Катерина Білокур. Послання" (2002 р., режисер і сценарист О. Самолевська), який, на нашу думку, є найбільш проникливим прочитанням складного життєвого і творчого шляху геніальної української художниці.

Виголошені доповіді увійшли до збірки матеріалів конференції.

А 7 грудня працівники музею, шанувальники творчості К. Білокур та переможці IV Всеукраїнського конкурсу листа "Квіти – мої діти" відвідали с. Богданівку, меморіальний музей-садибу К. Білокур, Яготинську картинну галерею, аби ще раз вшанувати пам'ять видатної української художниці та низько вклонитися землі, що її народила.

Сніданок. 1950 р.

Пам'ятник Катерині Білокур в Яготині. 1977 р.